

## Ny Literatur.

---

Handwörterbuch der Staatswissenschaften. Herausgegeben von (Prof.) J. Conrad, L. Elster, W. Lexis, Edg. Löning. Jena, Verlag von Gustav Fischer. 1889. (1. & 2. Lieferung).

**D**ette Værk vil, efter den Plan, der er lagt for det, blive det mest storartede Værk indenfor den socialøkonomiske Literaturs Omraade. Schönbergs »Handbuch« er med sine henved 3000 Sider et ganske respektabelt Værk; — men Conrad-Elster-Lexis-Loenings »Handwörterbuch« vil, naar den, efter Beregningen, om tre Aar er færdig, naa omtrent 6000 store, meget tættrykte, dobbeltspaltede Sider. Og havde end hin »Handbuch« en ret anselig Medarbejderliste at opvise, saa vil den dog i saa Henseende blive stillet ganske i Skygge af denne »Handwörterbuch«, der ikke blot har en overordenlig talrig Skare tyske og østrigske Medarbejdere, men som tillige har søgt og fundet Medarbejdere i Rusland, Italien, Schweiz, Holland, Belgien, Danmark, Sverig og Norge m. fl. evropæiske Lande, ja ogsaa i ikke evropæiske Lande. Værket vil ikke kunne undværes i større nationaløkonomiske Bibliotheker, og den Pris, det sælges til, — 3 M. pr. Hefte à 160 Sider eller vel omtrent 100 M. for det hele Værk — maa betegnes som forholdsvis lav.

Værket er en »Haandordbog« d. v. s. et Lexikon. I de første Hefter finder vi da — foruden mange andre A-

Artikler — Artikler som »Abrechnungsstellen« (ved den tyske Rigsbanks Vicepræsident, G. Koch), »Absentismus«, »Abtreibung der Leibesfrucht«, »Accise«, »Achenwall«, »Ackerbau« og »Ackerbausysteme« (c. 20 Sider, ved Th. v. d. Golz), »Adel«, flere Ord begyndende med »Agrar« (c. 26 S., ved J. Conrad), »Aktiengesellschaften« (næsten 100 Sider, ved fire forskellige Forfattere), »Altersversicherung« (over 30 Sider, ved Schäffle), »Anarchismus« (20 Sider, ved G. Adler), »Anleihen«, »Ansiedelung« (c. 30 Sider), »Arbeiterschutzgesetzgebung« og »Arbeiterversicherung« (en hel Samling af Artikler ved mere end en Snes forskellige ikke-tyske saavel som tyske Forfattere) etc. etc. Og i alle disse Artikler finder man saa ved Siden af den theoretiske Belysning en Rigdom af historiske og statistiske Oplysninger.

Den Indvending kunde man vel gøre mod Værkets Titel, at Ordet »Statsvidenskaberne« sædvanligvis tages i en videre Betydning end den, der er lagt til Grund for denne »Haandordbog«. Man vil ikke i den finde behandlet Spørgsmaal fra Statslæren, Statsforfatnings- og Statsforvaltningsretten, Politik og Folkeret — Discipliner, der sædvanligvis medregnes under Ordet »Statsvidenskaberne«. Det er udelukkende eller dog aldeles overvejende »de økonomiske og sociale Statsvidenskaber«, der udgør Haandordbogens Indhold.

A. Kohut, Ferdinand Lassalles Testament und Erben. Mit ungedruckten Briefen der Gräfin Sophie Hatzfeldt, W. Rüstow, A. Holthoff u. A. Nebst einem Bilde: Lassalle auf dem Totenbette. Grossenhain u. Leipzig. Verl. v. Baumert u. Ronge. 85 S. (1 M.)

Dette Bidrag til den frodige Lassalle-Literatur betegner sig som »ein Erinnerungsblatt zum 25 jährigen Todestage am 31. August 1889«. Men naar Bogen skal betragtes som et »Mindeblad«, maa det dog siges, at Forfatteren har gjort et underligt Valg. Bogen omhandler kun i ringe